

Castell de Puig-reig

Puig-reig

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: El Castell
Emplaçament: Barri del Castell

Coordenades:

Latitud: 41.97122
Longitud: 1.88201
UTM Est (X): 407368
UTM Nord (Y): 4647185

Classificació

Número de fitxa: 08175 - 143
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic Modern Contemporani Popular
Segle: X-XXI
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Les obres d'acondicionament dels entorns i dels habitatges han malmés notablement les restes de l'antic recinte fortificat. Actuacions recomanades: Per a qualsevol intervenció haurà estar present un arqueòleg responsable de la supervisió dels treballs.

Protecció: Legal i física
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa

Observacions protecció: BCIN/monument/R-I-51-5605/llei 16/19850625/BOE
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari: si, IPA 1631

Generalitat i altres inventaris

Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial

Titularitat	Privada
Titular:	Ref. Cad.:7474012DG0477S0001GX
Autoria de la fitxa	Rosa Serra Rotés i Jordi Piñero
Data de registre de la fitxa:	ds., 05/03/2011 - 01:00

Descripció

El puig on es troba el castell, i que li dona nom, es format per tres graus de cingles ben marcats per la banda de ponent, formant cingleres, marges i petites feixes que arriben fins a la riera de la Sal. Per la banda de llevant, només hi ha un nivell de cingleres, el superior, i amb la forta pendent que dona al Llobregat nova caldre construir muralles. El cim esta format per una gran pedra gairebé circular a l'entorn de la qual hi ha un pas estret que a manera de carrer permet donar tota la volta al conjunt i que forma el primer nivell d'habitació i el més defensat. Un tros més avall, sobre roques, es va construir el segon nivell de muralles i la tercera i última era la que tancava la casa del prior i que encara es conserva avui com a rectoria; aquesta arribava fins la plaça de la Creu on hi havia el portal d'entrada al recinte casteller. De la trama urbana del recinte casteller en queden important traces, entre el primer i el segon nivell de muralles, sobretot, on encara es dibuixen clarament les mides dels patits de les cases que ja s'esmenten en els pergamins del s. XIII. Tant les oques restes de muralla com de les cases que es conserven tenen el mateix tipus de parament: blocs de pedra sorrenca no gaire grossos gastats pel pas dels anys, rejuntats amb argamassa de calç i disposats força regularment. El que tothom coneix amb el nom de El Castell és també una casa que, tot i les reformes efectuades al llarg del temps, conserva un arc de mig punt que dona pas a un passadís que passa per sota la casa i que comunica la part alta del castell amb el nivell inferior; per la banda de llevant el passadís té forma d'arc de mig punt.

Observacions:

Radi de protecció: Es considera un radi de protecció de 100 m al voltant del jaciment arqueològic .

Història

El Castell, que devia tenir considerables dimensions a finals del s. XII, es va construir sobre el turó que li dona nom, el Puig, que forma tres nivells naturals esglaonats i al cingle de ponent, al sector del Llobregat, que el feia inexpugnable, per aquest sector. Documentat des del 907, el terme casteller incloïa tot l'actual terme municipal dins el qual tenien importants propietats els comtes de Cerdanya, els de Barcelona, els del monestir de Ripoll, Sarrateix i la Portella, i també, a partir del segle XI, la família vescomtal del Berguedà que el va fer créixer, molt especial del trobador Guillem de Berguedà, que en va fer la seva residència i fortalesa, defensada pel mateix Llobregat i els tres nivells de muralla que tancaven un gran recinte casteller dins el qual es va formar, al segle XIII la vila de Puig-reig; l'any 1145 s'estava construint la nova església de Sant Martí. El 1187 el trobador cedí, en testament, als frares del Temple que, un cop confirmat el domini pel rei Jaume I el 1231, crearen una comanda, que incorporava els bens que havien comprat o obtinguts a la zona d'influència de la fortalesa. Així entre 1236-39 els Comanadors del Temple, coneguts fins aleshores com del Berguedà i de la Cerdanya, i dependents de la gran comanda templera de Palau (Vallès), comencen a ser documentats com a Comanadors de Puig-reig i des del castell, es crea la nova Comanda que administrà tot el patrimoni de l'orde al Berguedà i a la Cerdanya (Puigcerdà, Llívia, Tor de Querol, Bolvir, Sallagosa, Alp, etc.), per la qual cosa va caldre construir un nou edifici fortificat adient a la gran explotació agropecuària dels monjos-cavallers: fou l'edifici conegut avui amb el nom de mas Periques. També van construir el pont que encara avui travessa el Llobregat, i aprofitant les restes arquitectòniques de

l'antiga església romànica de Sant Julià (coneguda avui com el Carme de Periques) van construir la seva capella. Fou aleshores quan s'abandonà l'antic castell feudal que no s'adequava a les necessitats dels frares templers.

Bibliografia

R. SERRA (1982). "Aproximació a la història de Puig-reig", Manresa R.SERRA: Els dominis de l'Orde Militar del Temple a Puig-reig a partir d'un capbreu de finals del s. XIII, a L'Erol 88, Berga 2006 VV.AA. Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1994. VILADES, R. (1985). El castell de Puig-reig, a "Catalunya Romànica.XII. El Berguedà", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p.374-378 AADD. (2011). Pla d'ordenació urbanística municipal. Catàleg de masies i cases rurals. Ajuntament de Puig-reig. Fitxa a.1

